

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

5TE ÅRG.

DEN 20 DECEMBER 1903.

N° 12

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Bror Gadelius. — Till 400-årsminnet af Sten Stures d. ä. död. — Hjalmar Edgren. † — De Nobelpris-krönte. — Ett norskt Nobelinstitut. — "Efter stormen" af Th. Randal. — Den trådlösa telefonen. — Några vyer af Abbazia. — Adelswårdska palatset. — Viktor Ankarcrona. — Brokigt utomlandsnytt. — En handverkare af gamla stammen. — Veckans porträttgalleri. — Carl Jonas Meijerberg. — Emil von Qvanten. — Svensk konstnär i utlandet.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1903.

Foto. Jom. Lund.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre Stilm.....Gbg

BROR GADELIUS.

NYUTNÄMND E. O. PROFESSOR VID KAROLINSKA INSTITUTET OCH ÖFVERLÄKARE VID STOCKHOLMS HOSPITAL.

BROR GADELIUS.

Hvarje vän af sinnessjukvårdens utveckling i vårt land skall säkerligen med glädje hälsa Bror Gadelius' utnämning till öfverläkare på Konradsberg och professor vid vår mest betydande medicinska läroanstalt. Ty i det arbete, som hos oss under det sista årtiondet bedrifvits på psykiatriens område, har Bror Gadelius såväl i teori som praxis gjort de viktigaste och betydelsefullaste insatser.

Bror Edvard Gadelius är född i Göteborg den 27 mars 1862, son af f. d. kaptenlöjtnanten vid k. flottan Johan Edvard Gadelius och Hilma Sofia Andersson. Han aflade 1881 mogenhetsexamen vid Göteborgs h. allmänna läroverk och inskrefs samma år som student vid Uppsala universitet, där han 1888 absolverade medicine kandidatexamen. Sina studier för licentiatexamen idkade han i Lund, där han den 29 april 1893 blef leg. läkare och ungefär samtidigt anställdes som amanuens vid Lunds hospital. Här avancerade han efter hand till biträdande läkare och asylläkare, men dref vid sidan af den mycket krävande tjänstgöringen teoretiska studier, som 1896 resulterade i disputation för medicine doktorsgraden och utnämning till docent i psykiatri vid Lunds universitet. Under de tvenne närmast följande åren företog G. såsom innehafvare af H. M. Konungens resestipendium studieresor i Tyskland, Italien, Schweiz och Frankrike, därvid han tog noggrann kännedom om de moderna framstegen i sinnessjukdomars behandling på kontinentens förnämsta anstalter. 1899 förordnades han af k. m:t till öfverinspektör öfver sinnessjukvården i riket och fungerade i nämnda egenskap till 1901 års utgång. Från augusti 1902 har han på förordnande bestridt de tjänster, å hvilka han nu erhållit fullmakt.

Sedan den 10 november 1897 är Gadelius gift med vår berömda sångerska Ester Sidner.

Gadelii af naturen starkt utpräglade läggning för psykologiska och psykiatriska undersökningar erhöll säkerligen de betydelsefullaste impulserna till psykiatrisk fackutbildning under den dagliga samvaron och meningsutbytet med Svante Ödman, f. d. professor i psykiatri vid Lunds universitet och öfverläkare vid hospitalet därstädes, hvars utomordentliga kunskaper och stora kliniska erfarenhet i så många hänseenden verkat befruktande på psykiatriens utveckling inom vårt land. Redan under sina första år såsom hospitalsläkare offentliggjorde Gadelius ett par smärre arbeten: »Ett ovanligt fall af stupor» samt »Sinnessjukdom och Morbus Basedowii». Hans vik-

tigaste vetenskapliga verk är den stora afhandlingen pro gradu: »Om tvångstankar och därmed besläktade fenomen» från år 1896, hvilken otvivelaktigt är den fullständigaste behandling af detta viktiga fenomen, som till dato föreligger inom litteraturen, men äger intresse ej blott för fackmannen, utan äfven för den bildade allmänheten, tack vare författarens eleganta framställningssätt och allmänt psykologiska vyer. Bland senare arbeten af hans hand förtjänar i synnerhet hans afhandling »Vården af de Sinnessjuke» att i vida kretsar läsas och behjärtas. Ty beklagligtvis råder ännu i de breda lagren en sorglig okunighet och de bedräfligaste fördomar på detta område, och trots de stora framsteg vi det sista århundradet hafva bevittnat, icke minst i vårt land, lämna förhållandena ännu mycket öfrigt att önska. Det är därför hugnesamt, då en personlighet med Gadelii ovanliga förutsättningar blir satt i tillfälle att ägna sin lifsgärning åt detta mycket kräfvande arbete i den lidande mänsklighetens tjänst.

Foto. John, Lund.

Klitché: Bengt Sjöversparre.

Professor BROR GADELIUS jämte maka, den framstående sångerskan ESTER SIDNER-GADELIUS, och barn.

TILL 400-ÅRSMINNET AF STEN STURES D. Ä. DÖD.

Den 14 dec. kunde 400-årsminnet firas af Sten Stures d. ä. död. Riksföreståndare 1470 och 1501, kämpade den ädle fosterlandsvännen i hela sin lefnad mot utländskt, framför allt danskt herravälde. År 1471 vann han den lysande segern på Brunkeberg öfver konung Kristian och nedbröt 1487 den öfver Gotland, Öland och flere län rådande danske riddaren Ivar Axelsson Totts makt. När konung Hans år 1497 blifvit inkallad af en del missnöjde stormän, måste Sture visserligen nedlägga sin makt, men fyra år senare sprängdes unionen af honom, och efter det att han blifvit riksföreståndare för andra gången, hade han snart åter befriat hela Sverige från danskt välde, sedan hufvudstaden öppnat sina portar och Danmarks drottning gifvit sig fången.

Carl Millés vackra skiss till Sture-monument, ämnadt att uppresas i Gamla Uppsala, har fört vid flere tillfällen återgifvits i HVAR 8 DAG. Men redan för många år sedan utförde professor John Börjeson en skiss till ett Sten Sture-monument, som hade synnerligen stora förtjänster, och med konstnärens speciella tillstånd visa vi här en bild däraf såsom en hyllning åt Sten Stures minne.

I Mariefred, som kanske mer än andra orter har anledning att fira Sten Stures minne, högtidlighölls dagen med föredrag i kyrkan samt fackeltåg.

Hans stoft hvilar, som bekant, i Strängnäs domkyrka.

Efter fotograf.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

FÖRSLAG TILL STATY ÖFVER
STEN STURE D. Ä.
AF PROF. JOHN BÖRJESON.

HJALMAR EDGREN. †

A. H. EDGREN. †

Den 9 dec. afled å Djursholm professor August Hjalmar Edgren, 63 år gammal. HVAR 8 DAG meddelade i sitt nummer för den 22 sistlidne november helsidesbild af den framstående mannen, jämte biografi, till hvilken vi hänvisa.

Vi återgifva i något förminskad facsimil det bref vi för mindre än en månad sedan erhöil af den nu så plötsligt aflidne

Endast några få dagar efter följde dottern Anna Mathilda sin far i grafven, vid endast 22 års ålder.

Djursholm 24/11 1903

*Redaktionen af Hvar 8 dag,
Göteborg.*

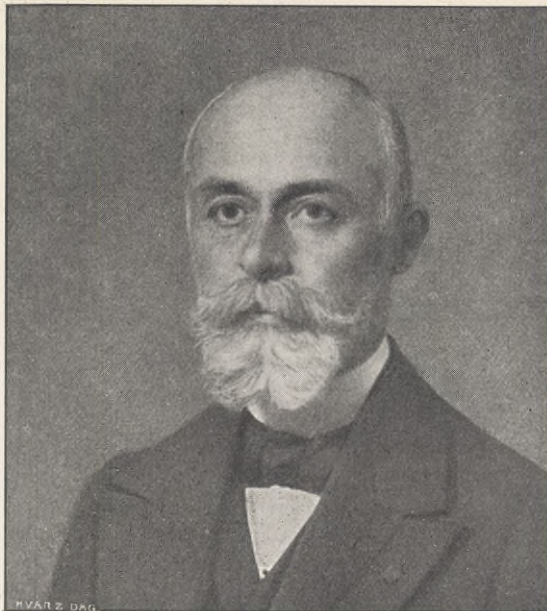
*Jag har nu kämnat för uttrycket
som utmärker för den uttyllhet som
kommit mig till del här genom den
konkret och intressanta biografien i
Hvar 8 dags sistnämnda nummer och
genom det mig tillkomna exemplaret.
Med utmärkt höjaktning,
A. H. Edgren.*

Efter porträtt.

W. RANDALL-CREMER.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

HVAR 8 DAGS fotograf af 4 othim.

HENRI BECQUEREL.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

Nobelpriset i fysik delades mellan makarne *Curie*, af hvilka vi redan tidigare visat porträtt tagna i deras laboratorium i Paris, samt den berömda franske vetenskapsmannen, upptäckaren af de s. k. "Becquerelstrålarne", Prof. *Henri Becquerel*. Fredspriset tilldelades af den norska Nobelkommittén den engelske parlamentsledamoten *William Randall-Cremer*, sekreterare i Internationella fredsligan, och den verksamaste kraften för skiljedomstanken i internationella tvistefrågor. Det litterära priset tilldelades den fräjdade norske skalden *Bjørnstjerne-Bjørnson* (se senaste nr af H. 8 D.) och det medicinska priset den danske vetenskapsmannen Professor *Niels Finsen*, om hvars bekanta ljusinstitut HVAR 8 DAG haft en rikt illustrerad uppsats (se III årg. häftet no 2). Priset i kemi eröfrades af den svenske vidtberömda Professor *Svante Arrhenius* hvars helsidesporträtt jämte biografi vi nyligen återgäfvö (se häftet no 10).

ETT NORSKT NOBELINSTITUT.

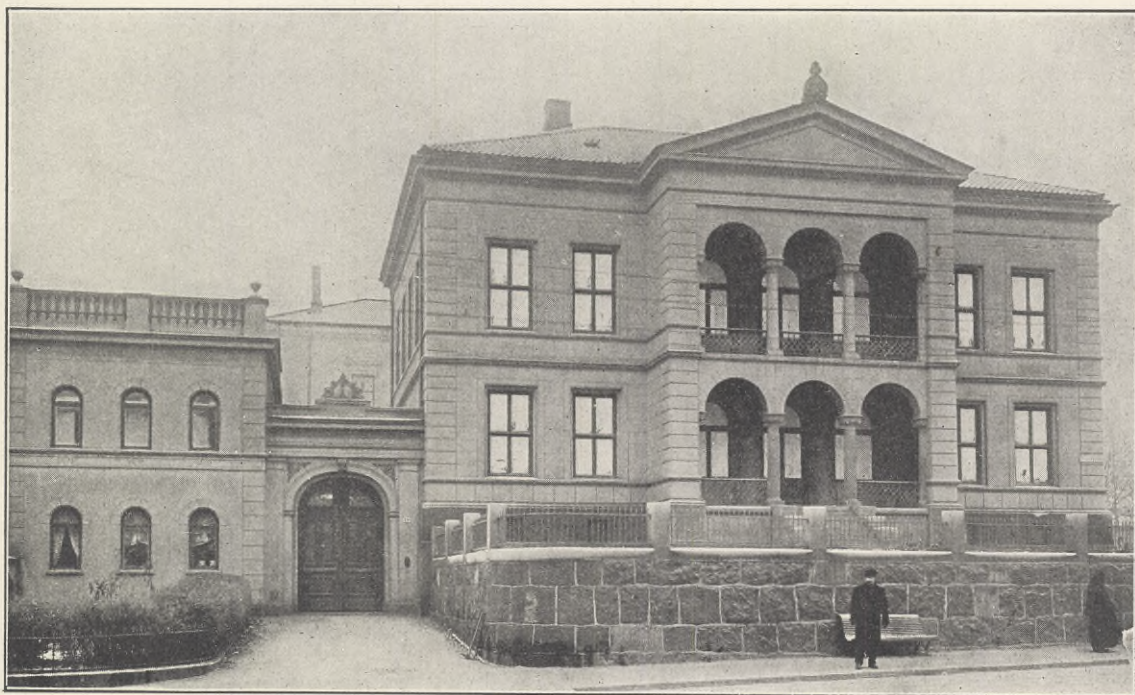

Foto. Skarpmoen, Kristiania.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm.—Gbg.

DET TILLÄMNANDE NORSKA NOBELINSTITUTET.

Redan länge har den norska Nobelkommittén varit besluten köpa eget hus för att där inreda ett institut som genom föreläsningar och på annat sätt kunde arbeta för förverkligandet af den store donatorns idéer. Man har därvid fäst sig vid Christophersonska huset vid Drammenveien, af hvilket vi visa en bild.

EFTER STORMEN.

Julhistoria för HVAR 8 DAG af Th. Randal.

I

— — — Allt hopp ute, herr doktor?

Han formligen skrek frågan fram.

— Kära herr von Lanken! — Den gråhåriga läkaren tog hans hand och såg honom fast in i ögonen. — Ni var ju förberedd därpå! Och, det var ju absolut bäst så — er stackars hustru hade i motsatt fall blifvit svag och blind för hela sitt återstående lif!

Den högreste godsägaren såg helt sammansjunken ut och dragen hade blifvit grå och skarpa.

— Icke en gnista af hopp — — — mumlade han.

Läkaren skakade på hufvudet.

— Nej — hon är — död!

— Död! upprepade den store mannen frånvande — död!

Läkaren tog hans arm och ledde honom, liksom ett litet barn, bort till en länstol hvori han placerade honom helt varsamt.

Så tog han sin hatt och lämnade rummet.

Inne i den stora mahognisängen låg en ung, blek kvinna.

Det bruna lockiga håret föll i lösa slingor ned öfver kinder och panna — denna panna på hvilken döden tryckt sin kalla stämpel — och händerna — magra och genomskinliga — lågo knäppta på det kostbara sidentäcket.

Inne i rummet bredvid ljödo späda barnaskrik.

Stackars unga, förhoppningsfulla kvinna, som måste låta sitt lif för den lilla sprattlande parvelns därinne!

Tjänstefolket smög sig på tåspetsarne genom korridorerna och stannade med ett uttryck af sorg och förskräckelse utanför »nådig fruns dörr».

— »Så ung och redan död!» »Stackars godsägar'n!» »Hvad skall det manne blifva af barnet!»

Så lödo de olika utropen från de församlade tjänarne — allt under det de borttorkade en och annan förädisk tår som stal sig fram.

Men inne i sitt kabinettt satt godsägaren och stirrade ut med en slö blick.

Det var som om allt lif, all glädje och allt ljus försvunnit med henne därinne — som om tiden plötsligt stode alldeles stilla och han själf sjönk hän i en djup dvala ur hvilken han aldrig skulle återuppvakna.

Han hade blott en önskan, och det var, att han måtte få sitta i fred nu — — — alltid — — — medan världen gick sin gilla gång därutanför.

Men så småningom fylldes slottet af sörjande släktingar och vänner och godsägaren tvangs ur sin dvala af värdskapets tunga plikter.

Begrafningen ägde rum — prästen talade, den blomstersmyckade kistan sänktes i jorden — släkt och vänner kondolerade och begravningsmiddagen intogs, men han såg och uppfattade intet utom liksom genom en tät dimma och det föreföll honom att allt måste vara en dröm ur hvilken han hvart ögonblick kunde uppvakna.

Så drogo släktingar och vänner åter bort och godsägaren satt ensam tillbaka med sin stora sorg på sitt nu så öde slott.

Så en dag infann sig en dam och sökte plats som husföreståndarinna.

Omtänksamma släktingar till den sörjande godsägaren hade skickat henne dit ut.

Godsägaren såg på hennes rekommendationer — de voro goda — och så antog han henne.

Så tillgick det att den blonda Anna Menter gled in i den stilla tillvaron på slottet Lanken och tog husets tömmar i sin lilla, men energiska hand.

Ett år hade förflutit.

Det låg snö öfver ängar och gården och sjön nere i parken låg tillfrusen och blank i den klara frostmorgonen.

Nere på en af de tillsnöade parkgångarne ljöd glada skratt och rop. På en elegant kälke med ryggstöd satt slottet Lankens ettåriga arvinge Johan Frans inpackad i schalar upp öfver örönen — och framför denna — slitande af alla krafter för att arbeta sig och kälken fram genom drifvorna — gick fröken Anna Menter. Hvar gång den unga damen höll på att falla jublade den lille på kälken — och denna stämde med fulla lungor in i hans jubel.

Hennes gula hår stod som ett burr kring de röda kinderna och pelsmössan hade glidit helt ned i nacken.

Stopp! Nu ville kälken icke gå längre. Den stod som fastskrufvad midt inne i en stor drivva.

Gossen såg en smula betänksam ut — men Anna lyfte honom på sina starka armar och sprang med sin långt ifrån lätta börda upp till slottet.

Uppe i den varma vestibulen satte hon honom på en bänk och började att veckla honom ut ur de många schalarna.

— Se så — gossen min, nu narrade vi den dumme kälken! log hon och Johan Frans klappade i händerna af förtjusning.

Uppe från terrassen hade godsägaren åsett hela det lilla uppträdet i trädgården, nu kom han långsamt gående uppför slottstrappan.

Anna fortfor att leka och prata med den lille — hon var så van vid att se sin husbonde — tyst och sluten — vandra omkring i slottet att hon knappast gaf akt på honom nu.

— Fröken Menter!

Hon vände sig helt förvånad om: det var första gången sedan hennes ankomst till slottet, som godsägaren hade tilltalat henne.

— Ja!

— Hvem har lärt er att leka och umgås med barn?

— Åh — herr von Lanken — jag har en stor skock syskon hemma af hvilka de yngsta icke äro stort större än Johan Frans — däraf vanan!

— Hm! — — — Hur gammal är ni själf?

— Jag! — jag är tjugutre år — — —

— Då är ni ju icke stort mera än ett barn själf — — —

För första gången lät han sin blick hvila på hennes höga, ståtliga person, och på det fina ansiktet med den regelbundna profilen.

— Märkvärdigt! men jag har aldrig lagt märke till er — förrän nu! Hur länge har ni varit här!

— Litet öfver ett år!

— Och ni trifs allt fortfarande?

— Ja, utmärkt — icke sannt Johan Frans — vi trifs utmärkt!

Hon böjde sig leende ned öfver den lille hvilken fäktade med både armar och ben för att komma ned från bänken.

— Bom — bom! jublade gossen.

Godsägaren rynkade pannan — han kunde icke tillgifva barnet förlusten af modern.

Det är godt gry i den gossen — honom får ni glädje af! sade hon.

— Tror ni?

Hans röst ljöd kall och spefull och utan ett ord vände han sig om och gick.

— Stackars karl! mumlade den unga flickan och skakade på hufvudet. — Han måtte ha älskat henne bra högt! — tillade hon med en suck.

Så tog hon den lille Johan Frans på armen och bar honom in i barnkammaren.

II

Det knackade på dörren:

Godsägaren satt iklädd sin rökrock och lade kabaler.

— Kom in!

Fröken Menter stod i dörren.

— Stör jag?

— Ja — nej!

Hon kom in och stängde dörren bakom sig.

— Jag ville endast rådfråga godsägaren angående folkets jul! började hon resolut.

— Folkets jul! upprepade han. Hvad vill det säga?

— Det vill säga — angående de julklappar, traktering och allt sådant som julen för med sig.

— Det är något jag aldrig befattar mig med —

— Ni ge'r mig alltså »carte blanche»!

— Nej alldeles icke — hvar och en af tjänstefolket får en pänningegåfva — därmed är allt hvad som heter jul öfverstökad här på slottet!

— Ah — hal! Då ber jag godsägaren ursäkta att jag störde!

Hon böjde det vackra hufvudet och gick mot dörren.

— Åh — vänta ett ögonblick!

Hon stannade med handen på dörrhandtaget.

— Hvarifrån fick ni den tanken att vi skulle fira jul här på slottet.

— Åh — den tanken är egentligen så naturlig!

Äfven om nu icke godsägaren privat — på grund af sin stora sorg — kunde tänka sig att fira den största och vackraste af alla högtider — så finnes det dock hundra andra människor här på slottet som icke hafva någon sorg att bära på — och som glädja sig som barn åt julaftonen! Jag menar — tillade hon på sitt egendomliga mjuka men dock bestämda sätt — att man icke bör glömma de många för den enas skuld.

— Ni har kanske rätt! genmålde han kort — Gör som ni vill!

Hon böjde på hufvudet och gick.

Med lif och kraft började hon därpå att taga i tu med jularrangemangerna.

Den stora fästsalen blef uppvärmd och tvänne stora granar från Lankens skogar blefvo burna dit upp och klädda med ljus, konfekt och glitter — därpå köpte hon gåfvor till alla slottets tjänare — prydde en liten gran åt Johan Frans och bestämde matsedeln för julaftonen.

Under alla dessa förberedelser såg hon icke något till godsägaren — om dagen flackade han omkring i skogen med sin bössa och om aftonen satt han böjd öfver en bok eller lade kabaler inne i sitt rum.

Så kom julaftonen med köld och en orkanlik snöstorm.

Det hven och pep i slottets kakelugnar, men inom hus var det varmt och godt.

Det doftade af stekt gås och rödkål och rödkindade pigor buro stora fat med kakor och bullar upp i stora salen — hvarest ett långt bord stod fästligt dukat.

Vid femtiden tändes alla lamporna och ljusen i de båda granarne och så kommo pigorna och slottets alla manliga funktionärer trippande, den ena efter den andra — några i strumpfötterna — förtagna och röda om kinderna af värme och julstämning.

Midt på golfvet i salen stod fröken Menter, klädd i hvitt från topp till tå, med den lille Johan Frans på armen. Hon nickade uppmantrande till hvar och

en som kom in och anvisade dem deras platser vid bordet.

Då de alla, godt och väl, sutto bänkade vid bordet, med hvar sin lilla julhöj framför sig, skyndade hon genom den långa öde korridoren, vid hvars yttersta ända herr von Lankens rum var beläget — och alltjämt med den lille Johan Frans på armen — knackade hon på dörren. Hon ville bedja godsägaren — blott för ett ögonblick — att visa sig för folket och mottaga deras lyckönskan. Intet svar. Hon knackade än en gång, men alltjämt samma tystnad. Då öppnade hon försiktigt dörren — och tittade in.

Allt var mörkt därinne — men i den osäkra månbelysningen såg hon att rummet var tomt och att bössan saknades på väggen.

En dof ängslan grep henne — tusen oroliga tankar jagade sin vilda hexdans genom hennes hjärna. — Hon såg honom för sitt inre, vandrande genom den stora, dystra skogen — alldeles ensam — endast följd af sin stora sorg och aftonens hemska spökskuggor, hon såg honom — — —

Allt vildare och vildare blefvo hennes tankar, tills dess hon skakad i sitt innersta skyndade tillbaka till fästsalen och lämnade den lille Johan Frans till barnpigam, uppgifvande att hon måste gå upp på sitt rum för att skrifva ett viktigt bref.

Hon gick också mycket riktigt dit upp, men endast för att taga ett par bottiner på fötterna och en kappa kring skuldrorna — och därefter — försiktigt som en tjuf — smyga sig utför trapporna och ut — genom porten.

Stormen hade stillnat af och parken låg dödstyst i sin hvita snöskrud.

Med klappande hjärta och brännande kinder, skyndade hon genom de snötäckta gångarne. öfver alnshöga drifvor bort emot den lilla sjön. Bakom denna låg skogen — hvit, stilla och majestätisk silfverglittrande i det flödande månluuset.

Vid staketet som skilde parken från skogen gjorde hon halt — och stödde sig andtruten och trött — mot de tjocka bjälkarne. Hon lät hufvudet sjunka ned mot armarne — och i denna ställning — stod hon och lyssnade ut i den dödstysta kvällen.

Plötsligt hörde hon något prassla och strax därefter kom »Jago» — herr von Lankens vackra raphöhshund — småhoppande och med viftande svans — bort till henne — och inne mellan träden hörde hon taktfasta steg mot den frostiga snön.

Då var det som om något brast inom henne — en varm bölja steg uppåt och tårarne flöto stilla utför hennes kinder.

Hon ville springa — men hon blef dock stående i samma ställning — med hufvudet stödt emot armarne.

Så hörde hon herr v. Lanken hvissla på »Jago» — men denne fortfor att hoppa i vild glädje omkring henne — och visade ingen lust till att hörsamma sin herres kallelse. Plötsligt stod han framför henne — hög och ståtlig — i det klara månluuset.

— Men — — — fröken — — — hvad för er hit ut — — — på denna tid — — — i skogen?

Men hon skakade endast på hufvudet under det tårarne fortfor att rinna utför hennes kinder.

— Förlåt mig — — — herr v. Lanken — — — men jag var så rädd — — —

— Rädd! upprepade han. — För hvad — — — för mig — — — för att jag — — —

Hon nickade.

— Ja!

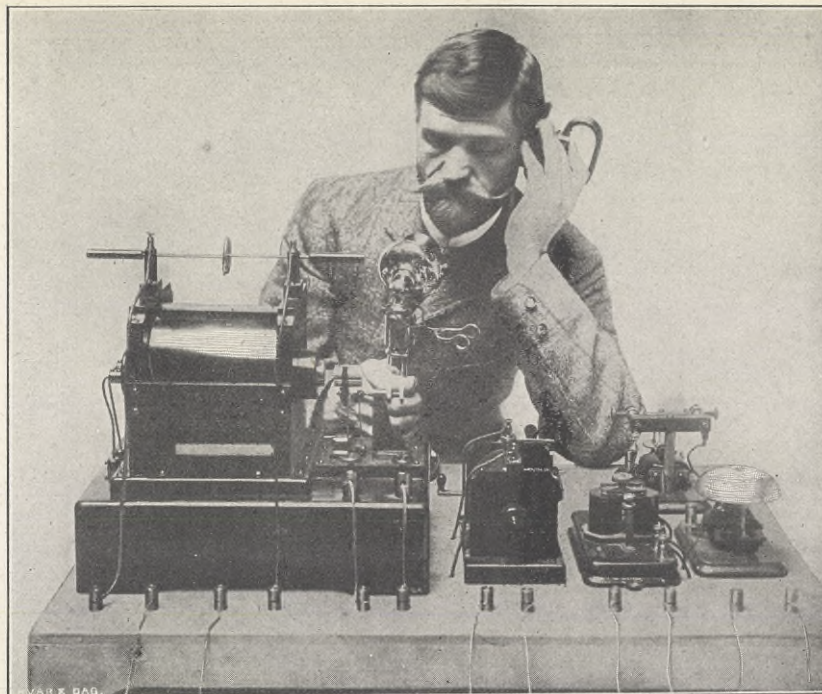
(Forts. å sid. 192).

DEN TRÅDLÖSA TELEFONEN.

Den trådlösa telegrafen är ju redan sedan länge ett fullbordadt, i praktiskt bruk taget, faktum. Att tillämpa samma principer i och för telefonering utan tråd, det har däremot icke förr än i dessa dagar låtit sig praktiskt utföra. Det första framgångsrika provet med trådlös telefonering ägde nämligen rum å ett amerikanskt örlogsvarf den 23 nov. Mellan de stora pansarfartygen »Kearsarge» och »Alabama», hvilka lågo å ett afstånd af 1,500 meter från hvarandra förmedlades muntliga samtal utan användande af tråd under en timmes tid, medelst Professor Collins nya trådlösa telefon.

De som sålunda telefonerat förklarade att dessa trådlösa apparater intimare återgifva människorösten än de vanliga telefonapparaterna.

Den Collin'ska mikrofonen är i hufvudsak lik en vanlig bordapparat, men själfva hörluren är däremot mycket större, nära 4 tum i diameter samt utomordentligt känslig.

Efter fotografii

TRÅDLÖS TELEFONERING: Professor A. Frederick Collins och hans trådlösa telefon.

Kliché: Bengt Sjöversparre.

Nu skola trådlösa telefoner införas i stor skala i New-Yorks hamn i och för samtal med land.

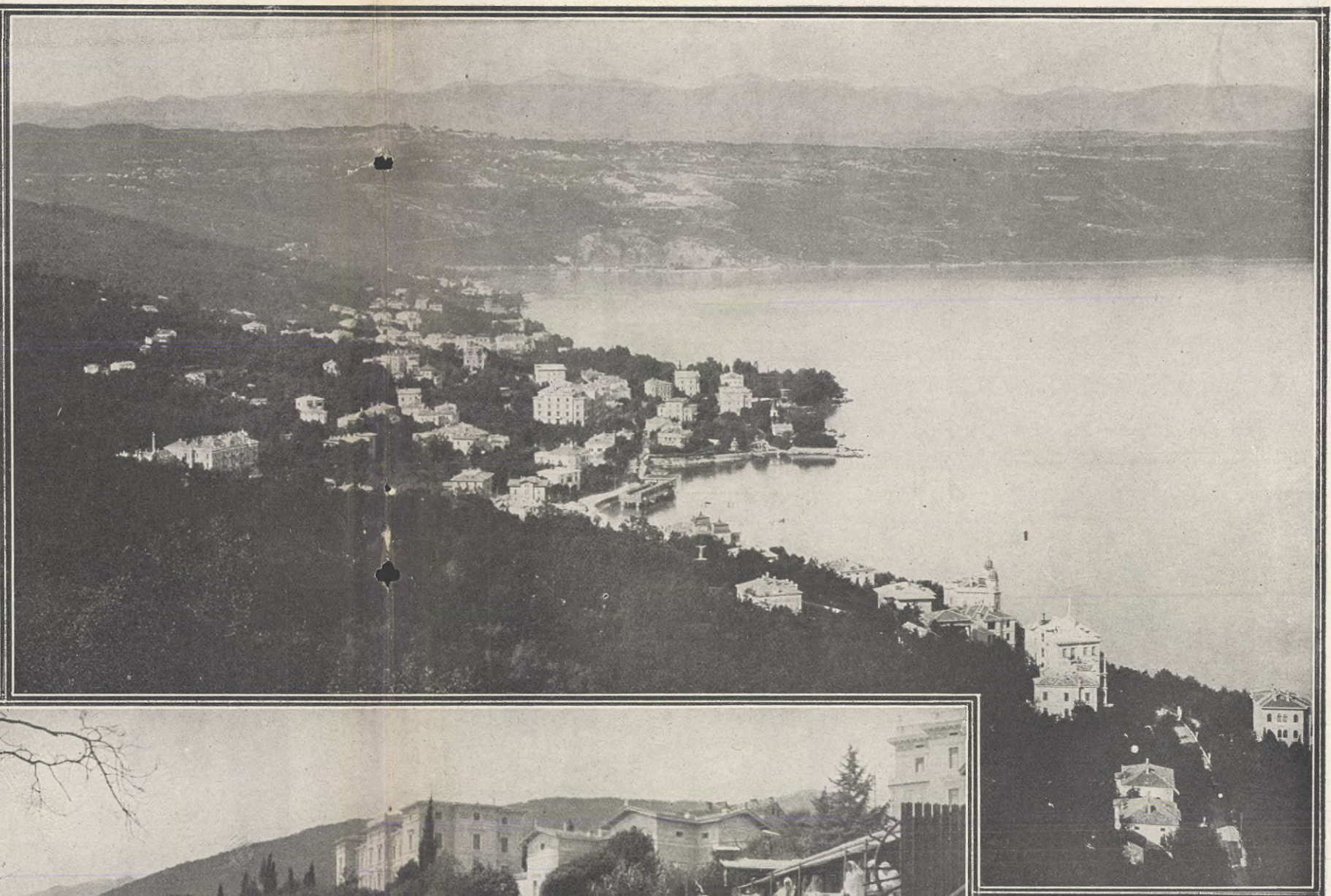
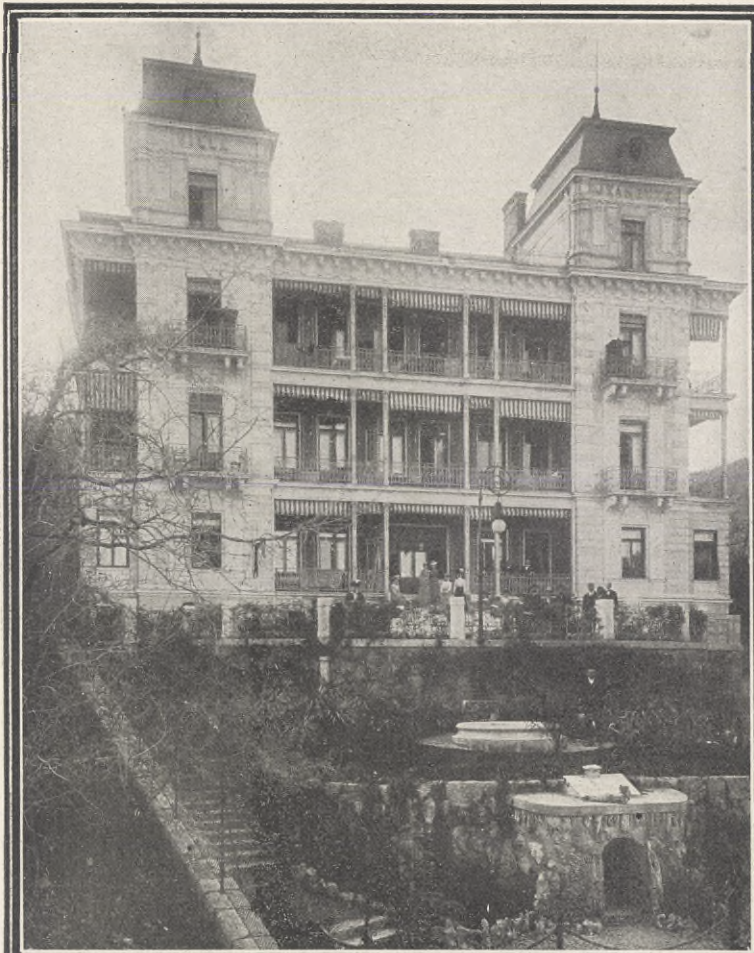

Efter fotografii

TRÅDLÖS TELEFONERING: Den trådlösa telefonen i bruk ombord å ett amerikanskt örlogsfartyg (»Kearsarge»).

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre stål-Öby.

NÅGRA VYER AF ABBAZIA
DÄR VÅRT KONUNGAPAR ÄMNAU UPPEHÅLLA SIG I BÖRJAN AF NÄSTA ÅR.

Kliché: Kem. A.-B. B-nitt Sjöförsparre Stålm.-Abg.

Som bekant hafva Konung Oscar och Drottning Sofia för afsikt att tillbringa någon tid i början af nästa år vid den österrikiska kurorten *Abbazia*. Med anledning häraf ha vi förskaffat oss ett flertal fotografier af den vackra platsen, däraf vi nu återgifva några och måhända återkomma med flera senare och då med en beskrifning. För dagen endast några ord till våra vackra taflor.

*
Abbazia — med tonvikten på i'et — är en liten kurort i Istrien på Voloscaområdet, vid Qvarnerobukten och St Peter Fiumelinien, hvilken hör till österrikiska sydbanan. Från Abbazia kommer man många gånger om dagen med små ångare till Fiume. Den lilla orten räknar omkring 12- å 1300 kroatiska invånare. Tack vare det skyddade läget vid foten af Monte Maggiore, har Abbazia blifvit en omtyckt kurort såväl vinter- som sommartiden. En del vackra hotell och villor finnas, omgifna af trädgårdsanläggningar. Bl. a. har ett särskildt sanatorium för officerare anlagts.

Efter fotografi.

VILLA JEANETTE, Konungaparets blifvande residens.
ANGIOLINA_HAFSBAD.

PANORAMA AF ABBAZIA.
Villa Jeanette (I).

Efter fotografen

Kiliché: Kem. A.-B. Hengt Silfversparre Skilm—Gbg

ABBAZIA: Brunnplatsen, Hôtel Stephanie samt Adria Club's hus.

ADELSWÄRDSKA PALATSET.
HERTIGPARETS AF VESTERGÖTLAND BLIFVANDE BOSTAD.

VIKTOR ANKARCROMA.
80 ÅR DEN 15 DECEMBER.

H. S. P.'s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

ADELSWÄRDSKA PALATSET vid Strömgatan i Stockholm, i hvilket Hertigparet af Vestergötland förhyrt de stora bostadsvåningarne. Närmast palatset ligger Sagerska huset och därefter Arrfurstens palats, där hertigparet nu residerar.

Foto. Florinani, Stockholms.

Kiliché: Hengt Silfversparre.

Den 15 december fyllde öfverhofjägmästaren Konrad Viktor Ankarcrona, en af Stockholms mest bemärkte män, 80 år. Sekundlöjtnant vid K. Maj:ts Flotta 1846, deltog den unge officeren i danska kriget och erhöll dansk fälttågsmedalj 1849, samt tog afsked ur krigstjänsten 1855. Kammarherre 1865 har A. sedan dess helt ägnat sig åt tjänstgöring vid Hofvet, inom hvilket han nått den höga chargin af öfverhofjägmästare, 1883. A. blef serafimerridare 1897. Som bekant är konung Oscar alltsedan ungdomstiden med starka vänskapsband fästad vid öfverhofjägmästare Ankarcrona.

I.

Drottning Elisabeth af Rumänien fyller den 29 december 60 år. Den sköna och snillrika furstinan, hvilken som bekant genom släktskap med drottning Sofia är befryndad med vårt konungahus, är mest känd under sitt författarnamn »Carmen Sylva». Under denna pseudonym har hon utgivit en hel del litterära arbeten, sagosamlingar, dikter m. m. Libretton till operan »Neaga», är skriven af den höga författarinnan.

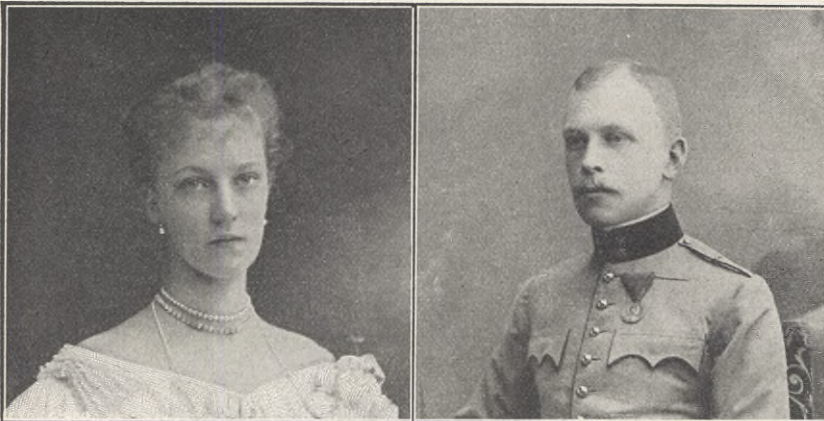
II.

Det unga fursteparet Windisch-Grätz har sedan någon tid varit mycket omnämndt i pressen. För ungefär två år sedan ingick

Efter fotograf.

I. DROTTNING ELISABETH AF RUMÄNIEN, 60 ÅR DEN 29 DECEMBER.

Kliché: Bengt Silfverparra.

II. DET FURSTLIGA PARET WINDISCH-GRÄTZ.

prinsessan Elisabeth af Österrike, dotter till kronprins Rudolf och hans gemål, dåvarande prinsessan Stephanie, äktenskap med furst Otto af Windisch-Grätz. Man har sedan dess icke hört något om deras lif, hvilket ju antyder att de voro lyckliga nog — annars hade de säkerligen hörts af. Som blix från molnfri

derlagts. Vi återgifva sålunda de båda porträtten till den utländska dagskrönikan utan vidare omnämnande.

himmel kommer nu ryktet om en tragisk händelse som skulle passerat inom hemmet — men påståendet att en afskedad tjänare skulle af hämd satt ryktet i rörelse har ännu ej ve-

IV. Danska etatsrådet I. M. BING. †

Efter fotografi.

Kliché: Kom. A.-B. Bengt Sjöfvergarre Sklm—Gbg.

III. DEN RYSK-ENGELSKA FRÅGAN OM TIBET. Ett gästgifveri nära Sikkim.

III.

Den allra senaste storpolitiska konflikten — Ryssland-Japan är ju redan en »gammal» affär ehuru prässen icke har råd att släppa den — är Ryssland-England, rörande frågan om herraväldet öfver Tibet, det ofantliga, asiatiska höglandet genom hvilket d:r Sven Hedin företagit sina berömda forskningsfärder.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöfvergarre

V. CHIMPANSEN »CONSUL», som väckt ofantligt uppseende i Paris och London.

England har utrustat en expedition, att intränga i det hemlighetsfulla landet, hvilken Ryssland påstås ämna eventuellt med våld motsätta sig, då det icke vill bli stördt i sina »civilisationsplaner» i Asien.

Vi äro i tillfälle att visa en karaktäristisk bild från trakten.

IV.

En framstående dansk personlighet, etatsrådet J. M. Bing, afled nyligen i Köpenhamn, vid 70 års ålder.

B. hade förut varit innehafvare af Bing & Gröndahls berömda Porslinsfabrik. Gift med en svenska, född Warburg, syster till professor Karl Warburg, hade den afidne många vänner här i landet.

V.

Den mest människoliknande apa, som någonsin förevisats, uppträder för närvarande i London efter att förut i Paris ha väckt sensation.

»Consul» är klädd i fullkomligt civiliserade kläder, med cylinderhatt och käpp, sätter sig vid bordet och äter med frisk åptit, ringer på klockan för hvarje rätt, dricker efter måltiden en kopp kaffe och tändar sin cigarr — ja af dylika röker han upp till fem stycken om dagen. Han skrifer »bref» på maskin och delar ut dylika, i öfrigt mycket eftersökta minnen.

VI.

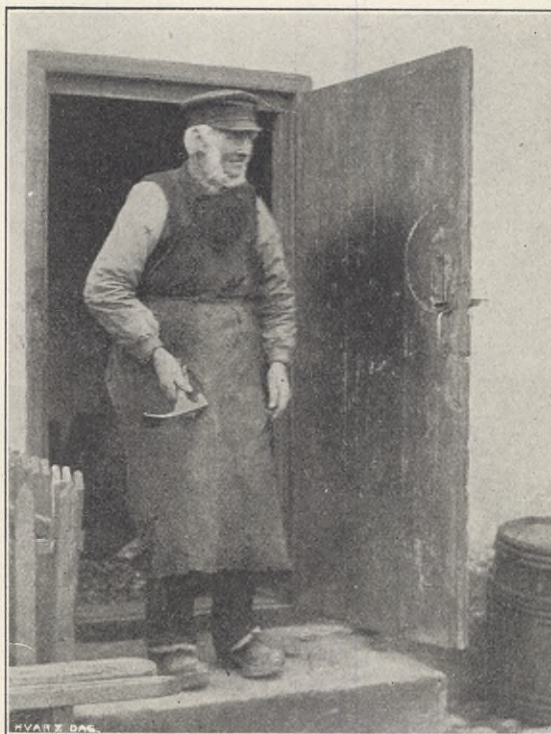
Sedan Panama nu blifvit erkändt som republik har den nya flaggan blifvit vederbörligen hissad hvilket första tillfälle vi illustrera.

Efter jacobgraf

VI. DEN NYA REPUBLIKEN PANAMA hissar sin flagga å guvernementsbyggnaden i Colon den 3 november.

Klädde af Kom. A. B. Bostet SEF-förvarare N° 100—Glg.

Efter jacobgraf

EN HANDTVERKARE AF GAMLA STAMMEN.

Klädde af Kom. A. B. Bostet SEF-förvarare N° 100—Glg.

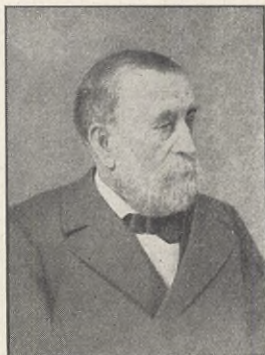
kan man i dubbel mening kalla tunnbindaren Hans Hansson i Halmstad. H. är sålunda, trots den höga åldern af 93 år, i dagligt arbete, därmed skaffande sig sin utkomst. Det är en vacker tafra, denna af den gamle hedersmannen, och just icke vanlig.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

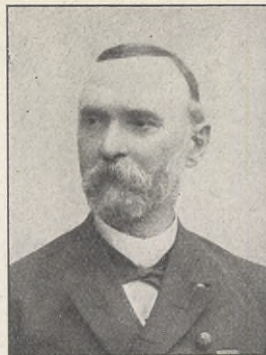
N. G. W. LAGERSTEDT.

Till Sveriges kommissarie vid utställn. i St Louis har utsetts läroverkskollegan fil. dr N. G. W. Lagerstedt i Stilm. Han var led. af en kommitté vid Stockholmsutställn. 97 och besökte med statsunderstödd Chicagoutställningen 93 och Paris-expositionen 1900. L. ämnar i början af mars resa till St Louis.

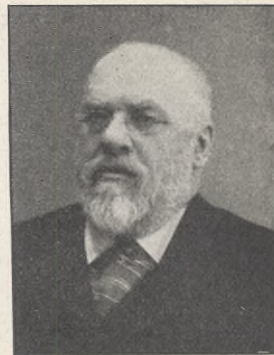
L. BÈVE.

70 år fylde den 4 dec. f. d. bankkassören i Stockholms enskilda bank, Ludvig Béve. B. inträdde i bankens tjänst 58 och afgick med pension i början af år 95. I öfver 30 år af denna tid tjänstgjorde B. som kassör.

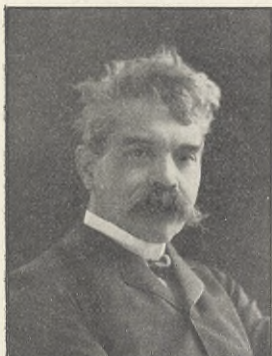
C. J. SCHERBERG.

Den 5 dec. fyllde kamreraren vid k. flottan C. J. Scherberg 65 år. Student 59, kameralexamen 61, e. o. kammar-skrifvare vid flottan 63, ord. 66, drät-selkamrer i Karlskrona 72-74, reg-skrifvare och bokh. vid flottans sta-tion i Stilm 75, kassör 83, kamrerare 87. Deltog i "Norrköpings" exped. till Nordamerika 67 och "Gefles" exped. till Sydamerika 68-69.

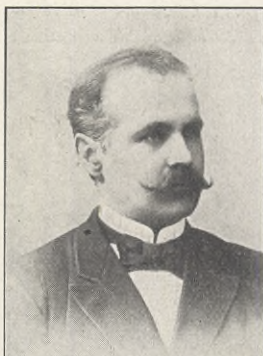
AUG. BRANDT.

65 år fyllde den 8 dec. dr Aug Brandt i Norrtälje. Stud. i Uppsala 57, med. kand. 66, med. lic. 70, distrikts-läkare i Forsmarks distrikt 70-77, lasarett- och v. stadsläkare i Norrtälje 77, läk. vid hafsbadanst. därst. sedan 78, läk. vid kronohäktet från 97. Mycket anlitad kommunalman samt stadsfullm. ordf. under 11 år.

BERNHARD MEIJER.

55 år fyllde d. 10 dec. fil. dr Bernh. Meijer. Medredigerade 1:a uppl. af Nord. fam.-bok och var red. af "Ger-mandts konv.-lexikon". Har utg. en "samling af facklexika" hvaraf han själf förf. "Sv. hist. handlex." och "Sv. litt.-lex.", skrivit kritiker, en roman m. m. Hufvudred. för den nya, illustr. uppl. af "Nord. familjebok".

S. O. NYLANDER.

Ledamoten af Riksdagens 2:dra kammare för Kinds härad, ingenjören Sixten Oskar Nylander å Axel-fors vid Svenljunga, fyllde den 4 dec. 50 år.

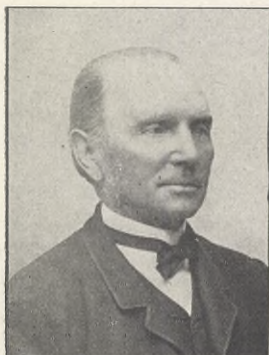
A. ERICSSON.

50 år fyllde den 25 nov. förestån-daren för Apoteket "Lejonet" i Norrköping, Axel Ericsson. E., som under de senaste 10 åren förestått apotek i Malmö, Sundsvall och Norrköping, kan se tillbaka på en 33-årig farmaceutisk verksamhet.

J. FR. ANDERSSON.

Grosshandlaren Johan Fredric Ander-sson i Malmö firade den 6 dec. sin firmas 25-årsjubileum. Den 31 oktober fyllde A. 50 år.

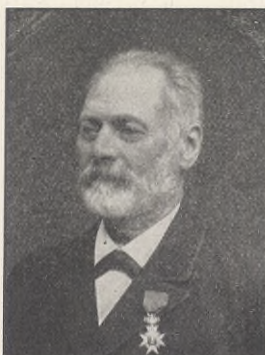
J. E. EDQUIST. †

F. d. disponenten Johan Erik Ed-quist i Hernösand afled den 24 nov. född 22. E. var under sin krafts da-gar en synnerligen intresserad kom-munalman. Sälunda var han under en följd af år led. af drättselkamma-ren, stadsfullmäktigt, verkst. dir. för Hernösands Meck. Verkst., led. af sty-relsen för Hernösands Ensk. Bank.

A. J. LARSSON. †

En af huvudstadens äldste bygg-mästare, Anders Johan Larsson, af-led nyligen i Stockholm i en ålder af öfver 74 år. L. har utvecklat en liflig byggnadsverksamhet och upp-förde, synnerligast på 80-talet, ett stort antal hus å Östermalm.

C. M. CARLQUIST. †

F. d. förste landtmätaren i Mal-möhus län, Carl Mauritz Carlquist, afled den 9 december i Malmö. C. bief v. kommissionslandtmätare i Värmland 63, kommissionslandt-mätare 74 samt förste landtmätare i Malmöhus län 89.

E. G. MOBERG. †

Den 9 dec. afled i Östersund in-strumentmakaren Erik Göran Mo-berg. Från 63-90 var M. led. af stadsfullmäktige samt hade flera andra kommunala uppdrag, och var sälunda brandchef, skolrådsledamot samt medlem af en mängd kom-mittéer m. m.

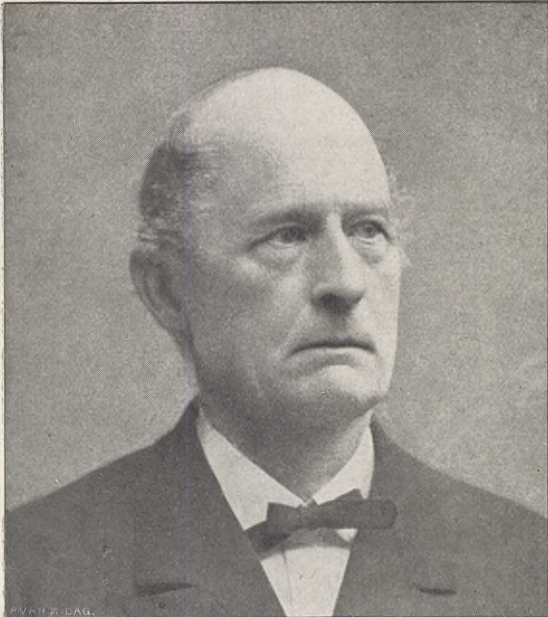

Foto. J. Norman, Stockholm.

Kliché: Bengt Silfverparre.

En man, som på folkskoleväsendets område, före de dyrbara skolbyggnadernas tid, utträttadt mycket godt, f. d. folkskoleinspektören Carl Jonas Meijerberg afled den 8 december, 87 år gammal. Ännu för jämförelsevis kort tid sedan kunde man se den långa, magre gubben med det ofantligt skarpt skurna ansigtet och den i marken snuddande, sväfvande rocken vandra genom gångarna i k. bibliotekets läsesal. Ty M. fortsatte allt till det sista sina studier. Han lär ha behärskat icke mindre än 25 olika språk och lämnar efter sig ett trettiotal band manuskript, väl hufvudsakligen rörande jämförande språkforskning.

M. föddes den 7 okt. 1816 i Brunflo församling i Jämtland, uppfostrades efter sin faders tidiga fränfälle hos sin morbröder, kontraktsprosten Alb. Renström i Nordingrån, Ångermanland, och blef 1836 student i Uppsala. Sedan han ett par år verkat som lärare vid en privatskola i Fagenede i Hallands län, upprättade han 1842 jämte ett par andra skolmän realgymnasiet i Göteborg samt 1845 i samma stad en egen privat läroanstalt, Meijerbergska skolan, hvilken han förestod i 18 år. Då folkskoleinspektörsinstitutionen upprättades år 1861 utnämndes M. till folkskoleinspektör i Bohuslän, hvarifrån han 1863 kallades till inspektör vid Stockholms stads folkskolor. Denna befattning bibehöll han till år 1888.

Meijerberg var åren 1867—69 ledamot för Stockholms stad af riksdagens andra kammare och 1876 Sveriges kommissarie vid afdelningen för undervisningsväsendet å världsutställningen i Filadelfia. Vidare var han ledamot af 1875—77 års kommitté för utarbetande af betänkande angående minderåriges antagande och användande i fabrik, handverk eller annan handtering, samt af 1882—84 års läroverkskommitté. Sedan 1861 var han ledamot af k. vetenskaps- och vitterhetssamhället i Göteborg.

I en man af kraftigt skaplyne, skydde M. aldrig att taga i, och redan i Bohuslän började han ordna folkundervisningen på ett sätt, som man först icke kunde tänka sig. På den tiden voro lokalerna ofta smutsiga lador, och det fanns 15-års barn, som inte kunde stafva. Det samma var förhållandet i Stockholm, där lokaler, materiel och allt var i högsta grad uselt. Och det fanns på den tiden inalles 28 folkskollärare och lärarinnor i Stockholm.

Så kom Meijerberg som den store nyskaparen. "Herrn kostar oss mycket pengar!" hette det den tiden. Men "han" förstod, att det var väl använda pengar och visste också att drifva sin vilja igenom. Nog fick den stränge många fiender bland de store, men af barnen var han alltid afgodad.

Meijerberg borde, kan det med skäl tyckas, få en minnesvärd vid något af Stockholms finaste folkskolehus.

Efter ett äldre porträtt.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Författaren till »Suomis sång», Emil von Qvanten, afled den 5 december i San Remo i Italien, på rivieran nära franska gränsen.

Född 1827 i Björneborg i Finland, blef Q. 1840 student vid Helsingfors' universitet och ägnade sig åt vittra studier. Han måste för hälsoskäl göra en resa till Kaplandet och Ostindien, men bosatte sig sedan 1853 i Sverige. En synnerligen entusiastisk natur, gaf den unge mannen år 1855 i en skrift uttryck åt idéer, att Sverige under Krimkriget borde uppträda aktivt mot Ryssland, så att Finland blefve frigjort från det ryska väldet. Äfven i en senare publikation gaf han uttryck åt sitt rysshat.

På 1850- och 1860-talen slöt sig den i hög grad lyriskt anlagde och sangviniske mannen naturligt nog till »Skandinavisterna». Q. hade på 1850-talet utgifvit två diktsamlingar, som blifvit mycket uppmärksammade för sin klara form och innerlighet, och Carl XV, som ju tyckte om och omhuldade konstnärer, hedrade nu Qvanten med sin vänskap samt gjorde honom 1864 till sin bibliotekarie. Äfven kungen hade, som bekant, stora politiska drömmar och vid 1864 års dansk-tyska krig spelade Q. en tid en ganska märklig roll såsom ett slags privat mellanhand mellan Carl XV och Fredrik VII, i syfte att åstadkomma ett gemensamt uppträdande till Skandinavians försvar, — en roll, öfver hvilken ännu af lätt insedda skäl ett visst dunkel måste hvila.

Någon stor politisk roll blef det emellertid aldrig Q. beskärmt att spela, men som skald och publicist har han gjort betydande insatser. Han samlade bl. a. gamla svenska folkvisor och utgaf dem han fann vackrast i en pråktig upplaga. I striden om offentlighet vid underdomstolarne på 1880-talets början var Q. en af de drivande krafterna, då Publicistklubben protesterade mot det dunkelvalde vederbörande läto komma sig till last. Och fastän den gamle skalden på de senare åren varit bosatt på olika ställen i Italien, har han dock alltid med varmaste deltagande följt Finlands öde.

Q. sörjes närmast af maka, f. Örnberg och känd som författarinna under märket »Turdus Merula».

* * *

Genom tillmötesgående af en ungdomsvän till Q., äro vi här i tillfälle återgifva en bild af »Suomis skald» i hans fulla mankraft.

— Det är alltså för min skull, att ni barhufvad skyndar genom parken ut i skogen — för min skull att ni faller dessa tårar — — —

— Ja! — — —

— Fröken Menter! — — — Anna! — — — Han gick tätt intill henne och tog hennes iskalla hand i sin. — Hvad vågar ni hoppas af ett fruset hjärta som mitt — — — jag förtjänar icke all denna godhet!

Hon svarade intet — tog blott hans stora hand och förde den till sina läppar.

— Gud ske lof att det blott är fruset! hviskade hon stilla.

Så slog han sin arm kring hennes skuldror och såg henne forskande in i de milda, kloka ögonen.

— Skulle det verkligen gifvas lycka ännu för mig på jorden? sporde hans läppar och hennes ögon svarade: Ja.

— — — — —
Arm i arm gingo de genom den snöhvita parken upp mot slottet. Borta i fjärran ringde klockorna helgen in och månen strödde silfver öfver gångar och stigar — — —

— — — — —
En kvart därefter inträdde de båda i festsalen hvarest stämningen stod på höjdpunkten — men vid åsynen af godsägaren blef det dödyst i det stora rummet — men då han med strålande ansikte trädde bort till bordet och satte sig vid dess öfre ända steg jublet högt i tak.

Anna tog lille Johan Frans från barnpigan och i anledning däraf stämde den lille in i jublet med ett vildt skrik af glädje.

Plötsligt äskade kusken Johan ljud och tackade å egna och kamraters vägnar för alla de vackra gåfvorna och den präktiga fästmåltiden som de fått.

— En god jul och länge lefve vår nådige husbonde!

De skummande mjödglasen höjdes och ett kraftigt hurra skallade genom salen.

Men herr von Lankens hand gled ned under bordet och lade sig fast kring Annas och hans läppar mumlade ett sakta.

Tack!

Efter porträtt.

B. KRONSTRAND.

Kliché: Bengt Silfversparre.

SVENSK KONSTNÄR I UTLANDET.

REPRODUKTION EFTER EN ETSNING AF B. KRONSTRAND.

Kliché: Bengt Silfversparre.

Från en tillfällig meddelare har HVAR 8 DAG emottagit afbildningar af en del oljemålningar samt etsningar af den i England bosatte svenske målaren Bror Kronstrand, jämte dennes porträtt. K. är en helt ung man, född 1875 i Mariestad, men har han i den trakt där han slagit sig ned — i närheten af staden Penzance — väckt rätt mycken uppmärksamhet och uppmuntran af publik och kritik. Det är företrädesvis inom porträtt-genren K. vunnit framgång. Vi visa, jämte konstnärens porträtt, en liten etsning, som är ganska präktig.